

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobců: **a) M. R.**, a **b) M. Rc.**, oba zastoupení Mgr. Markem Vlkem, advokátem, se sídlem Drahlovského 17, Přerov, proti žalovanému: **1) Krajské ředitelství Policie Olomouckého kraje**, se sídlem tř. Kosmonautů 10, Olomouc a **2) Policejní prezidium České republiky**, se sídlem Strojnická 27, Praha o přezkoumání vyrozumění žalovaného 1) ze dne 28. 5. 2014, č. j. KRPM-53399-9/ČJ-2014-140066-S a sdělení žalovaného 2) ze dne 14. 5. 2014, č. j. PPR-10419-10/ČJ-2014-990210-S a č. j. PPR-10419-16/ČJ-2014-990210-S v řízení o kasační stížnosti žalobců proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 15. 10. 2014, č. j. 65 A 17/2014 - 15,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 15. 10. 2014, č. j. 65 A 17/2014 – 15 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V ubytovně, kde jsou oba žalobci hlášeni k pobytu, došlo 16. 3. 2013 k incidentu, na základě kterého přivolala majitelka ubytovny hlídku městské policie. Po jejím odjezdu přivolal žalobce a) rychlou záchrannou službu a Policii ČR, protože dle jeho tvrzení jej příslušníci hlídky napadli.

[2] Téhož dne byl zasahující hlídkou Městské policie Přerov sepsán úřední záznam, v němž je uvedeno, že jelikož hrozilo vyhrocení situace a napadení zakročujících strážníků skupinou lidí vedenou žalobcem a), zasáhla hlídka proti tomuto žalobci slzotvorným prostředkem.

[3] Následně byli oba žalobci a další účastníci incidentu vyzváni k podání vysvětlení ve věci, k čemuž došlo v rozmezí 26. 11. 2013 – 27. 1. 2014. Dne 4. 2. 2014 byl Krajským ředitelstvím Policie ČR sepsán úřední záznam, jímž byla věc v bodě napadení žalobců pro nedostatek důkazů a z důvodu posouzení použití donucovacích prostředků strážníkem jako přiměřených uložena

na oddělení. Naopak o jednání žalobců bylo konstatováno, že naplňuje skutkovou podstatu přestupku proti veřejnému pořádku. Tento přestupek byl oznámen Magistrátu města Přerova. Magistrát věc dne 10. 2. 2014 vrátil Krajskému ředitelství Policie ČR k došetření.

[4] Dne 18. 2. 2014 podali žalobci k obvodnímu oddělení PČR stížnost na postup a způsob vyřízení shora popsané věci. Stížnost byla zaevidována pod č. j. KRPM-26367/ČJ-2014-140066-S a řešena příslušným odborem vnitřní kontroly. Dne 17. 3. 2014 byli žalobci vyrozuměni o jejím vyřízení.

[5] Dne 25. 3. 2014 podali žalobci další stížnost, která byla vyhodnocena jako nesouhlas s vyřízením předchozí stížnosti a postoupena Policejnímu prezidiu Policie ČR. Žalobci ji doplnili podáním ze dne 27. 3. 2014, přičemž část tohoto podání byla posouzena jako stížnost nová. Tato nová stížnost byla zaevidována pod č. j. KRPM-53399-9/ČJ-2014-140066-6, řešena opět odborem vnitřní kontroly krajského ředitelství a shledána nedůvodnou, o čemž byli žalobci vyrozuměni dne 2. 6. 2014.

[6] Původní stížnost byla rovněž shledána nedůvodnou, o čemž byli žalobci vyrozuměni dne 16. 5. 2014 sdělením Policejního prezidenta č. j. PPR-10419-10/ČJ-2014-990210-S a č. j. PPR-10419-16/ČJ-2014-990210-S.

[7] Žalobci podali proti těmto třem výsledkům šetření dne 14. 6. 2014 žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě-pobožce v Olomouci. Současně požádali o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce. Krajský soud při posuzování věci dospěl k závěru, že žalobou napadené akty nejsou akty přezkoumatelnými ve správním soudnictví, a žalobu proto odmítl. Zároveň konstatoval, že vzhledem k tomu, že ve věci nerozhodoval meritorně, nýbrž žalobu odmítl pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, nerozhodoval v souladu s usnesením NSS ze dne 21. 8. 2014, sp. zn. 7 Afs 146/2014 a judikaturou zde uvedenou ani o žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Případný zástupce by totiž již nemohl být žalobci nijak nápomocen.

II. Kasační stížnost

[8] Žalobci (dále „stěžovatelé“) podali proti usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) až e) s. ř. s. Domnívají se, že k odmítnutí žaloby nebyly dány důvody. Došlo k omezení jejich volného přístupu k soudu a také k porušení pravidel spravedlivého procesu. Navrhují, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení v celém rozsahu zrušil z důvodu jeho nezákonnosti a aby věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[9] V doplnění kasační stížnosti učiněném prostřednictvím ustanoveného advokáta stěžovatelé dovozují, že rozhodnutí krajského soudu spočívá na nesprávném posouzení právní otázky, a je proto nezákonné. Usnesení je zároveň vnitřně rozporné, jelikož jeho odůvodnění je v příkrém rozporu s výrokem. Krajský soud totiž v usnesení konstatoval, že Policie ČR v dané věci nevystupovala jako orgán činný v trestním řízení, nýbrž jako orgán správní. Žalovaný 1) a 2) ve věci tedy vystupovali jako správní orgány vyřizující stížnost na postup příslušníků Policie ČR. Taková stížnost však není návrhem na zahájení správního řízení. Ani její prošetření tak nemá charakter správního řízení, jeho výsledek není správním rozhodnutím a není přezkoumatelný ve správním soudnictví. S tímto závěrem stěžovatelé nesouhlasí.

[10] Usnesení krajského soudu je nezákonné také z toho důvodu, že jím soud odmítl žalobu, aniž by stěžovatele předem informoval o důvodech, pro něž bude možné žalobu

odmítnout a aniž by jim dal možnost doplnit žalobu tak, aby byla projednatelná ve správním soudnictví včetně zachování možnosti rozhodnout o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení právního zástupce. Tímto postupem soud porušil právo stěžovatelů na spravedlivý proces.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobami oprávněnými, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřipustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Stěžovatelé namítají, že před odmítnutím žaloby mělo být rozhodnuto o jejich žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. K této otázce se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjadřuje. Jedno z posledních rozhodnutí ze dne 11. 12. 2014, sp. zn. 7 As 147/2014, které se jí zabývá, se týká totožných stěžovatelů. Nejvyšší správní soud zde dovedl, že tím, že o neustanovení zástupce bylo rozhodnuto současně s odmítnutím žaloby, došlo ke zkrácení stěžovatelů na jejich právech a k popření jejich práva na právní pomoc. Nikoliv tím, že soud rozhodl o neustanovení zástupce pro řízení o žalobě, ale tím, že tak učinil až v usnesení o odmítnutí žaloby. Závěry Nejvyššího správního soudu prezentované v tomto rozhodnutí lze aplikovat i při rozhodování o aktuální kasační stížnosti.

[14] V nyní posuzovaném případě stěžovatelů krajský soud o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nerozhodnul ani v rámci odmítavého rozhodnutí o žalobě. Tento postup odůvodnil konstatováním, že o věci nerozhodoval meritorně, nýbrž žalobu odmítl pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení. Jelikož by případný zástupce s ohledem na důvod odmítnutí žaloby již nemohl být žalobcům nijak nápomocen, nerozhodoval soud ani o jeho ustanovení, ani o osvobození od soudních poplatků. Toto odůvodnění podporuje soud odkazem na totožný postup Nejvyššího správního soudu např. v rozhodnutí ze dne 21. 8. 2014, sp. zn. 7 Afs 146/2014. V tomto rozhodnutí prezentovaný právní názor však vychází za zcela jiné situace. Nejvyšší správní soud neodmítnul kasační stížnost na základě svého posouzení právní otázky v ní vytyčené, ale z důvodu její opožděnosti. Ustanovený advokát by na skutečnosti, že byla kasační stížnost podána opožděně, nemohl svým podáním již nic změnit.

[15] Naopak stěžovatelé podali žalobu ke krajskému soudu 14. 6. 2014, tedy měsíc po doručení dvou napadených dokumentů policejního prezidia a necelé dva týdny po doručení vyrozumění odboru vnitřní kontroly – třetího z napadených aktů. Dvouměsíční lhůta pro podání, resp. doplnění žaloby tedy ještě nebyla vyčerpána. Navíc dle § 35 odst. 8 s. ř. s. lhůta pro podání návrhu na zahájení řízení neběží, dokud rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nenabude právní moci. Krajský soud však o žádosti stěžovatelů vůbec nerozhodnul, čímž jim upřel nejen možnost se případnému zamítavému rozhodnutí bránit, ale také možnost nechat se ve věci zastoupit na základě plné moci.

[16] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že pokud krajský soud o žádosti o ustanovení zástupce nerozhodnul samostatně, ale až s konečným rozhodnutím, je třeba jeho rozhodnutí z úřední povinnosti zrušit, protože řízení bylo zatíženo vadou, která mohla mít

za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (tento závěr vyplývá z kromě již citovaného rozhodnutí sp. zn. 7 As 147/2014 např. z rozsudku ze dne 13. 1. 2012, sp. zn. 4 Ads 149/2011). Tento závěr lze vztáhnout i na nyní posuzovaný případ, ve kterém krajský soud o osvobození od poplatků a ustanovené právního zástupce nerozhodnul vůbec, tedy ani v rámci rozhodnutí o odmítnuté žaloby.

[17] Krajský soud svým postupem tedy pochybil, zatížil své rozhodnutí vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Nejvyšší správní soud se tak již nezabýval druhou kasační námitkou stěžovatelů, tedy povahou aktů, proti nimž stěžovatelé žalobou brojili. Posouzení této otázky bude předmětem dalšího řízení před krajským soudem.

[18] S ohledem na výše uvedené závěry Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost žalobců důvodnou, a proto postupem podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v rozsudku zdejšího soudu. V novém řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů v řízení o kasační stížnosti žalobců (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. ledna 2015

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu